

PROSA HUMANÍSTICA

– Context històric:

- **Societat moderna**: protagonitzada per la **burgèsia** (laica) = nova vida cultural aïllada del clero
- **Lluites de poder** (rei / nobles / camperols) Creixement de les ciutats

HUMANISME s. XIV Itàlia (Florència): progrés de la humanitat

Antropocentrisme

Racionalisme

Retorn als clàssics (grecs /llatins)

Coneixement / raó / intel·ligència

- Biblioteques
- Autors del “**Dolce Stil** Dante i Petrarca **nuovo**”

LITERATURA HUMANISTA: moralitzadora : finalitat crítica

ESTIL

medieval
(Bíblia)

humanística
(clàssics)

- Llatinitzant: complexitat sintàctica.
- Solemne / Cultismes / hipèrbatons
- riquesa lèxica / prosa madura
- frases llargues
- referències a autors clàssics

CANCELLERIA REIAL (Pere el Cerimoniós): Dotació de funcionaris cultes

Tipus “d'estàndard”

BERNAT METGE

- Funcionari de la Cancelleria Reial / escrivà
- Secretari del rei Joan I
- B.M. és acusat de la mort del rei Joan I i empresonat
- Més tard Martí l'Humà l'allibera i el restitueix als seus càrrecs.

OBRES DE BERNAT METGE

<i>Llibre de fortuna e Prudència</i> (debat)	<i>Sermó</i> (paròdia dels sermons dels predicadors)	<i>Vàlter e Griselda</i> (Traducció del Decameró de Boccaccio)
---	---	---

Lo somni

- Obra de circumstàncies, escrit després de sortir de la presó.
- Vol defensar-se de les acusacions i agrair Martí l'Humà el fet de treure'l de la presó.

4 parts:

1a.- B. M és dins la presó, son intensa, s'adorm i se li apareix el rei Joan I, amb 2 acompanyants, debaten sobre la mort i la immortalitat de l'ànima.

2a.- Joan I explica les causes de la seva mort i presenta Orfeu i Tirèsies, es troba al purgatori. Orfeu relata el seu viatge al món de les ànimes.

3a.- Tirèsies fa al·legat contra les dones.

4a.- Metge amonesta Tirèsies i fa un discurs a favor de la dona, sobretot l'esposa de Martí l'Humà.

Estil: prosa llatinitzant / culta
referències figures de la mitologia grega
referències a autors clàssics
debat
tema: la mort i la immortalitat de l'ànima

Poch temps ha passat que, estant en la presó, no per demèrits que mos perseguidós e envejosos sabessen contra mi, segons que despuys clarament a llur vergonya s'és demostrat, mas per sola iniquitat que m'havien, un divendres entorn mitja nit, estudiant en la cambra on jo havia acostumat star, me vench fort gran desig de dormir. E sobtat de molta son, covench-me gitar sobre'l llit e, sens despullar, adormí'm, no pas en la forma acostumada, mas en aquella que malalts o famejants solen dormir.

E, stant axí, em va aparèixer, un home de mitja statura ab reverent cara, vestit de vellut pelós carmesí sembrat de corones dobles d'aur, amb un barret vermell en lo cap. E acompanyaven-lo dos hòmens de gran statura, la un dels quals era jove fort bell e tenia una lira entre les mans; l'altre era molt vell, ab longa barba e sens ulls, lo qual tenie un gran bastó en la mà. E entorn d'ells dits havia molts falcons, astors e cans de diversa natura qui cridaven e udulaven fortament.

E quant l'haguí bé remirat, vaig pensar veure lo rey en Johan d'Aragó, de gloriosa memòria, qui poch temps havie que era passat d'esta vida, al qual jo longament havia servit.

E, dubtant qui era, ell me dix:

–Llunya tota paor de tu, car jo só aquell que penses.

Quant jo l'oí parlar, coneguí'l tantost; puys tremolant diguí:

–O senyor, com sots vós açí? E no morís l'altre dia?.

–No morí –dix ell–, mas lexé la carn a la sua mare e retí l'esperit a Déu, qui'l me havie donat.

–Com l’esperit? –digui jo–. No puiç creure que l’esperit, si res és, puxa tenir altre camí sinó aquell que la carn té.

–E donchs, que entens –dix ell–, que sia jo? No saps que l’altre dia passé de la vida corporal en què era?.

–Hoït ho he dir –responguí jo–, mas ara no ho crech, car si fóssets mort no fórets aquí. E entén que sots viu, mas la gent, o per tal com ho volrie, car tots temps se alegre de novitats e specialment de novella senyoria, o per alcuna barataria que vol fer, ha mes en fama que sots mort.

–La fama –dix ell–, es vera, que jo he pagat lo deute a natura, e lo meu esperit és aquest que parle ab tu.

–Vós, senyor, me porets dir què us plaurà, mas, parlant ab vostra reverència, jo no creuré que siats mort, car hòmens morts no parlen.

–Ver és –dix ell–, que·ls morts no parlen, mas l’esperit no mor e, per conseguent, no li és impossible parlar.

–No m’appar –digui jo–, que l’esperit sie res après la mort, car moltes vegades he vist morir hòmens e bèsties e oçells, e no veÿa que sperit ne altre cosa lurs isqués del cors, per la qual jo pogués conèxer que carn e sperit fossen dues coses distinctes e separades. Mas tostemps he creegut que ço que hom diu sperit, o ànima, no fos àls sinó la sanch, o la calor natural que és en lo cors que, per la discrepància de les sues .IIII. humors, mor, axí com fa lo foch per lo vent que·l gita de son loch o quant és corruput lo subject en què és, qui s’apaga e d’aquí avant no·l veu hom.